

Pred 60 rokmi rozprášili ženské rehole

Komunisti najskôr vyhnali z kláštorov mužov, potom aj ženy. Chceli tým oslabiť religiózne Slovensko

Veriaci sa proti likvidácii reholí búrili vidlami a kosami. Mnohí si líhali pod deportačné konvoje.

Na noc z 29. na 30. augusta 1950 zrejme mnohé rehoľné sestry nikdy nezabudli. Ozbrojení policajti, milicionári, eštebáci aj vojaci vtedy vtrhli do kláštorov po celom Slovensku a vyhnali z nich približne dvetisíc rehoľníčok. V rámci akcie R ich potom rozmiestnili do tzv. sústredovacích táborov, aby oslabili vplyv reholí na duchovný život v krajine. Útok na ženské kláštory nadväzoval na akciu K, počas ktorej komunisti najskôr zlikvidovali mužské rehole. V apríli 1950 vyhnali z kláštorov, ktoré považovali za centrá protištátnej činnosti, viac ako 1300 rehoľníkov. Potom ich deportovali do záchytných a pracovných táborov, čím na dlhé roky ochromili život cirkvi na Slovensku.

Desať fízlov na hlavu

„Akcia K bola komplexnejšia, režimu sa podarilo okamžite vymazať 99 percent reholí. V prípade akcie R to trvalo dva roky,“ hovorí Patrik Dubovský z Ústavu pamäti národa. Likvidáciu ženských reholí nariadil ústredný výbor komunistickej strany na čele s Rudolfom Slánskym. Na akcii úzko spolupracoval so slovenským úradom pre veci cirkevné. „Slánsky považoval ženské rehole za jedného z najväčších nepriateľov klerikálnej reakcie. Už v júli 1950 prepustili komunisti 340 rehoľníčok zo škôl, aby zamedzili ideologickému vplyvu na žiakov,“ pripomína Dubovský. Do kláštorov vtrhli ozbrojené komandá medzi druhou a štvrtou v noci na 30. augusta. „Na každú sestru bolo desať príslušníkov ozbrojených síl.“ Do sústredovacích táborov deportovali približne polovicu z viac ako štyritisíc rehoľníčok, ktoré vtedy

pôsobili na Slovensku. „Pracovali tam ako robotníčky v lesoch, na poliach, na družstvách a podobne. Komunisti potom propagandisticky šírili, že je to návrat k ich pôvodnému povolaniu,“ hovorí Dubovský.

Hnali ich vidlami

Veriaci sa však búrili, žiadali, aby sa sestry vrátili do kláštorov. Už po akcii K boli vzbury v Bratislave, Smoleniciach, Liptovskej Teplej, Močenku, Pečeňanoch či v Horných Orešanoch. V rámci akcie R bolo asi 15 nepokojov. „Ludia zastavovali deportačné konvoje, napádali ich vidlami, kosami, líhali si na zem. Potom ich zatýkali a vyšetrovali.“ V októbri 1951 začali komunisti rehoľníčky presúvať do Čiech - najmä do opustených fabriek v pohraničí, kde boli predtým sudetskí Nemci. „Bol to diabolský plán. Komunisti vedeli, že tam budú poctivo pracovať aj v tých najťažších podmienkach. Takto sa ich snažili izolovať a pretrhnúť všetky väzby s predstaviteľmi,“ hovorí Dubovský.

Takmer 312 rokov väzenia

V júli 1953 boli rehole de iure zrušené, keďže podľa zákona o spolkoch nemohli vyvíjať svoju činnosť. „Komunisti chceli religiózne Slovensko čo najviac odfiltrovať od duchovných osôb, čo sa im aj čiastočne podarilo. Zastavili prílev nových rehoľníčok, pričom tie, čo boli v sústredovacích táboroch, postupne zostarli a dožili v charitných domovoch.“ Formálne teda režim ženské rehole zlikvidoval, tajne však fungovali ďalej. Mnohé sestry boli za svoju činnosť prenasledované a perzekvované. František Mikloško v knihe *Nebudete ich môcť rozvrátiť* uvádza, že v 50. rokoch bolo 88 rehoľníčok dokopy odsúdených na viac ako 311 rokov väzenia.

Marek Vagovič
SME, 30.8.2010

Unikátny dokument

O likvidácii ženských reholí vznikol aj film plný emotívnych výpovedí.

Ivica Kúšiková je misijnou sestrou v kongregácii Služobníč Duchu Svätého. Pôvodne stavebná inžinierka vstúpila do rehole v roku 1986. Od roku 2007 spolupracuje na projekte Svedkovia viery, ktorého súčasťou je aj dokumentárny film *Pilátova amnestia*. Spolu s Máriou Greškovičovou urobili 84 rozhovorov so sestrami z 20 reholí, ktoré zažili likvidáciu kláštorov v rámci akcie R. „Občas sa hovorí o prenasledovaní cirkvi, ktorá je väčšinou zastúpená biskupmi, kňazmi a rehoľníkmi. Rehoľné sestry sa v tomto kontexte veľmi nespomínajú. Chceli sme na to upozorniť, aby táto dôležitá súčasť našej histórie neupadla do zabudnutia,“ hovorí Kúšiková. Samotný dokument pozostáva zo siedmich príbehov. „Je to príbeh o vernosti, viere, odpustení, spolupatričnosti a spoluúčasti na vykupiteľskom diele Ježiša Krista.“ Na filme pracovali asi štyri mesiace, niektoré sestry najskôr váhali. „Vedomé si odovzdania toho všetkého už dávno Bohu, nechceli vyťahovať bolestné momenty. Viem, že veľa zostalo nevy povedané,“ spomína Kúšiková. Napriek tomu si spoluprácu so sestrami pochvaľuje. Mnohé z nich pritom hovorili o tom, čo zažili v 50. rokoch, na verejnosti prvýkrát v živote. „Výpovede boli plné emócií, ale musím povedať, že som sa nestretla ani s jednou sestrou, ktorú by tieto skúsenosti nechali zatrpknúť, s pocitom krivdy alebo neschopnosti odpustiť.“ Film dopĺňajú výpovede historikov Patrika Dubovského a Jozefa Hal'ka. Unikátny dokument už dvakrát odvysielala STV. Prvýkrát v apríli, druhýkrát včera - pri príležitosti 60. výročia akcie R. Na jeho výrobe sa podieľal aj Ústav pamäti národa, Slovenský filmový ústav a kresťanská televízia Lux.

(vag)

SME, 30.8.2010

Cez pochybnosti o viere ku kňazstvu

Chceli byť policajtní, murármí, inžiniermi, smetiarmi, hudobníkmi. Sú kňazmi.

Cesty k službe Bohu a veriacim sú kľukaté. Dokazujú to príbehy duchovných. Kňaz Juraj Drobný pôsobí v katolíckej televízii Lux. Najskôr chcel byť inžinierom ako otec. V detstve síce veril v Boha, ale po presťahovaní sa rodiny do iného mesta vzdoroval. „Dovtedy som ministroval, zrazu som prestal, odmietal som chodiť na náboženstvo.“ K viere sa vrátil na strednej škole, kde sa dostal k čítaniu Biblie. Do seminára ho vzali na druhý pokus. Medzitým sa živil ako nákupca náradia. V škole ho neobišla ďalšia kríza. „V piatom ročníku sa mi zdalo, že som neveriaci. Nebavilo ma ani štúdium, ani modlitba. Dva týždne pred kňazskou vysviackou som žil v tom, že nemám povolanie od Boha. Na duchovných cvičeniach som len bezmocne kľučal v kaplnke. Potom prišiel moment, ktorý to zmenil. Bol som na spovedi a zrazu zo mňa všetko spadlo.“ Drobný aj po 21 rokoch služby tvrdí, že má stopercentnú istotu o správnom výbere, rozhodujúcu chvíľku označuje za Boží dotyk.

Otec nadšený nebol

Evanjelický farár z Málnica Ivan Mucha chcel byť policajtom. V Boha neveril, zmena prišla po ukončení ôsmeho ročníka, keď ho pokrstili. „Vtedy som uveril v Krista. Začal som sa stretávať s inými veriacimi, túžil som byť misionárom, ale zborová farárka ma prehovorila, aby som sa stal kňazom.“ Rodičia reagovali rôzne. „Mama bola rada, ale otec ako šéf komunistickej strany v dedine a člen jej okresného výboru nadšený nebol. Báł sa, že sa mu budú smiať. Časom sa s tým však zmieril, dokonca začal chodiť do kostola,“ dodáva Mucha. Isté pochybnosti vo svojej duchovnej službe mal len vtedy, keď vyšli zoznamy agentov ŠtB, v ktorých boli aj kňazi. „Viacerí sme bojovali, aby nekandidovali do funkcií. Hrozilo, že ma preložia, bolo mi povedané, že som mladý a mám byť ticho. Sebareflexiu pred verejnosťou som však považoval za dôležitú.“

Prestával veriť v Boha

Kazateľ bratskej jednoty baptistov z Lučenca Tomáš Kohút sa rozhodoval medzi povolaním učiteľa a duchovného. Rolu zohral fakt, že kazateľom bol jeho otec. „Ten mi však neodporúčal, aby som sa na to dal, ak necítim vola-

nie od Boha. V praxi videl priveľa ľudí, ktorí to vzdali.“ O správnom zapochyboval viackrát, najväčšie to bolo v piatom ročníku vysokej školy. „Bol som sklamaný z prístupu viacerých veriacich, keď naša rodina prechádzala ťažkým obdobím. Svoju kritiku som preniesol aj na Boha, prestával som veriť.“ Školu chcel dokončiť s tým, že si nájde inú prácu. O tom, že bude kazateľom, rozhodol jediný biblický verš, ku ktorému sa dostal. „V mojom vnútri všetko zmenil. Bolo to jasné povolanie Boha, pretože chcel, aby som kázal o jeho skutkoch. Do služby ma zavolať on sám.“

Viera mi nič nehovorila

Evanjelický farár z Veľkého Krtíša Ján Ruman do štrnástich neveril, chcel byť hudobníkom. „Do kostola som šiel len vtedy, keď ma prinútili.“ Potom sa objavil na stretnutí mladých kresťanov, kde sa spievalo, modlilo a čítalo Písmo. „Naraz prišiel pocit nekonečného šťastia a lásky, vôbec to neviem opísať. Začal som chodiť medzi kresťanov, čítať Bibliu, hľadať odpovede, až mi bolo jasné, čím budem.“ Rodičia boli z jeho rozhodnutia prekvapení. „Nečakali to, zrejme s tým aj zápasili. Na teológii som však mal spolužiakov aj z ateistických rodín, ich prekvapenie muselo byť zaujímavejšie,“ tvrdí Ruman.

Želal si to Boh

Katolícky farár Vladimír Slovák zo Stožka síce vyrastal v tradičnej katolíckej rodine a o Bohu nepochyboval, priznáva však, že na rozhodnutie by to nestačilo. Chcel byť murárom ako otec. „Dôležité boli stretnutia spoločenstva vedené ilegálnymi saleziánmi a duchovné cvičenia, ktoré som absolvoval v šestnástich. Hovorili sme aj o povolaní ku kňazstvu samotným Bohom, pričom som to aj pochopil, aj vnútorne precítil.“ Rodičia sa o jeho rozhodnutí dozvedeli o rok neskôr. „Najskôr netušili, čo presne znamená ísť na teológiu, ale rýchlo pochopili a povedali, že mám právo slobodnej voľby a môžem robiť, čo chcem.“ Pre televíziu Lux sa Slovák nedávno vyjadril, že ak by si to Boh neželal, duchovným by nebol. „Cieľom nie je byť kňazom, ale byť spasený.“

Odišiel, ale nezapochyboval

Miroslav Lettrich z obce Rabča chcel byť katolíckym kňazom od detstva, hoci sa mu pozdávali aj smetia-

ri a murári. Súviselo to s prostredím, Orava je religiózna oblasť. Z jeho triedy na gymnáziu nastúpili do seminára šiesti, kňazmi sa stali štyria. „Samozrejme, aj ja som mal obdobia, keď som chcel rodinu a teológiu som vylučoval,“ vraví dnes. „Doma sa to dozvedeli ako poslední. „Žili v tom, že pôjdem na biológiu, mama aj starí rodičia však boli dojatí. Tušili, že k tomu inklinujem, hoci som o tom nehovoril.“ O správnom výbere Lettrich nikdy nepochyboval, hoci na viac ako rok z kňazstva odišiel. „Vždy som sa cítil povolaný Bohom. Vedel som to, aj keď som sa na istý čas vzdal.“ Odchod podľa neho súvisel s nováčikovskou naivitou a dezilúziou. „Motivované to bolo vnútorným vzdorom, nie pochybnosťami o tom, či som povolaný byť kňazom. Keď vzdor pomínul, vrátil som sa.“ **Karol Sudor, SME, 28.8.2010**

„Cieľom nie je byť kňazom, ale byť spasený.“ Vladimír Slovák. katolícky farár zo Stožka

Čiľske záchranné tímy odložili hĺbenie šachty pre zasypaných baníkov

Čiľske záchranné tímy odložili hĺbenie šachty pre 33 zasypaných baníkov. Pôvodne plánovali začať už včera, no s najväčšou pravdepodobnosťou tak urobia až zajtra. Záchranári sa musia ešte technicky pripraviť. Baníci uviazli v hĺbke takmer 700 metrov. Pod zemou sú od 5. augusta. Pomocou úzkeho otvoru ich zásobujú potravou, vodou, liekmi a správami od príbuzných. Hĺbenie záchranej šachty bude trvať najmenej 3 mesiace. Uvažuje sa aj o druhej šachte, bližšie k tunelu s baníkmi, čo by mohlo trvať o mesiac kratšie.

Pápež Benedikt XVI. vyhlásil, že sa neprestajne modlí za čiľskych baníkov uväznených v podzemí. Najvyšší predstaviteľ katolíckej cirkvi ich požiadal, aby počas záchranej operácie zachovali pokoj. Benedikt uistil 33 mužov a ich rodiny, že na nich neustále myslí a modlí sa za šťastný koniec tejto ťažkej skúšky. Pápež sa týmito slovami prihovril španielskym pútnikom, ktorí sa zhromaždili pred pápežskou letnou rezidenciou v Castel Gandolfe, južne od Ríma. **Rádio Lumen, 29.8.2010**

Na strane povstalcov padol aj katolícky kňaz

Kto dnes ešte niečo vie o Ľudovítovi Veselom? Málokto. Povedzme si teda hneď na úvod, že reč bude o rímskokatolíckom kňazovi a zároveň hrdinovi Slovenského národného povstania. Nezvyčajné spojenie, veď katolícka cirkev ozbrojené povstanie nepodporovala. Keď však pred 66 rokmi vypuklo, Veselý nezaváhal a vymenil reverendu za vojenský plášť. O štyri mesiace neskôr zaplatil za to životom. Veselého zatko gestapo za výdatnej pomoci príslušníkov Hlinkovej gardy 5. decembra 1944 v rímskokatolíckom seminári v Banskej Bystrici, kde sa po vojenskom potlačení Povstania ukrýval. Naposledy ho videli živého o týždeň neskôr na chodbách Okresného súdu vo Zvolene. Bolo zrejmé, že mu hrozí smrť. Veselého matica hľadala ochranu pre syna u iného kňaza, vtedajšieho prezidenta Jozefa Tisa. „Stará matka mu napísala žiadosť o milosť, ale doktor Tiso odpovedal bez bližšieho vysvetlenia, že nie je v jeho silách vymôcť milosť pre Veselého,“ hovorí synovec popraveného, Bratislavčan Juraj Koutný. Cirkevníci z farnosti vo Zvolenskej Slatine, kde bol Veselý od roku 1940 farárom, sa obrátili o pomoc na banskobystrického biskupa Andreja Škrábika, aby intervenoval u nemeckých generálov. Neskôr sa však dozvedeli, že biskup Veselého, naopak, suspendoval - dočasne zbavil kňazského úradu. Bolo verejným tajomstvom, že vyššie cirkevné kruhy už dávnejšie nevedeli prísť Veselému na meno. Volali ho „červený farár“ a vlastne dodnes majú s ním - mierne povedané - problém. Vyplýva to aj z listu terajšieho diecézneho biskupa v Banskej Bystrici Rudolfa Baláza, ktorého kópiu má redakcia Pravdy k dispozícii. Keď pred piatimi rokmi chcela miestna samospráva obce Zvolenská Slatina a tamojšia organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov umiestniť pamätnú tabuľu Ľudovítovi Veselému na farskú budovu, požiadali o súhlas správcu farnosti Vladimíra Štanga. Ten sa obrátil s požiadavkou na svojho biskupa. „S týmto návrhom nesúhlasím, pretože Ľudovít Veselý ako kňaz zle reprezentoval Cirkev,“ napísal Mons. Baláž. „Podliehal alkoholu, holdoval kartárskym spolkom a mal vážny problém so svojim vzťahom k ženám, teda celibát mu bol vzdialený.“ O Veselého

účasti v Povstaní a o jeho mučeníckej smrti nie je v liste ani zmienka, predmetom kritiky je jeho „naštrbený morálny profil“. „Pamätná tabuľa sa dáva pre osobnosti,“ dodal ešte k svojej predchádzajúcej charakteristike Mons. Baláž. „V tomto prípade chýba práve tento podstatný prvok.“ „Pokiaľ viem, strýko alkoholu neholdoval, hoci omšovým vínom nepohrdol,“ reaguje Koutný, ktorý bol celý život edičným redaktorom a pred odchodom do dôchodku viedol vydavateľstvo Alfa. „Karty však hrával rád a páčili sa mu aj krásne ženy, no a čo? Ale čo sa týka podstatného - strýko osobnosťou bezpochyby bol, a to výnimočnou. Celá rodina je naňho dodnes hrdá.“

Kto bol teda Ľudovít Veselý? Ondlho uplynie sto rokov od jeho narodenia. Prišiel na svet v septembri 1910 v Budapešti, ale vyrastal v Novom Meste nad Váhom. Jeho otec Alojz bol elektrikár, v Novom Meste zavádzal elektrinu do prvých domov dávno pred vojnou. Na životné smerovanie syna však mala veľký vplyv jeho matka Helena Veselá, rodená Hradilová. Podľa historičky Daniely Baranovej sa po skončení Gymnázia v Novom Meste nad Váhom rozhodol ísť študovať za kňaza do rímskokatolíckeho seminára v Banskej Bystrici práve na prosby svojej matky. Mladý bohoslovec však veselou povahou plne zodpovedal svojmu priezvisku. V rodine sa traduje, že niekedy v druhom alebo treťom ročníku sa tak zamiloval do jednej známej speváčky, že vážne pomýšľal na odchod zo seminára. „Zvádzal ťažký vnútorný boj a nakoniec azda na prosby matky sa vrátil späť do seminára a štúdiá dokončil,“ potvrdzujú Baranovej zistenia. S predstavenými sa však Veselý už vtedy dostával do konfliktov aj pre niečo iné. „Mal veľmi vyvinutý zmysel pre spravodlivosť a silné sociálne cítenie,“ konštatuje historička. Tu sa však už prejavil vplyv jeho otca, ktorý neskrýval svoju ľavicovú politickú orientáciu. Mladý kňaz sa priatelil s Rudolfom Dilongom, katolíckym básnikom búrlivákom. Možno najmä zmysel pre krásy a radosti života ich zbližil natoľko, že sa navštevovali aj doma. Napokon obaja sa postupne stali dôstojníkmi duchovnej služby v armáde. Veselý v marci 1936, tri roky po kňazskej vysviacke. Veselý však neprivilal rozpad Českosloven-

skej republiky a vznik samostatného Slovenska pod ochranou nemeckej ríše. Od počiatku má odmietavý vzťah aj k vláde Ľudákov a prezidentstvu Jozefa Tisa. Zatiaľ čo Dilong vydáva zbierku Gardisti, na stráž!, Veselý sa dostáva do konfliktu s vrchným veliteľom gardy Šaňom Machom. Znie to ako legenda. Kdesi vo Vysokých Tatrách začiatkom roku 1940 odmietol nadporučík Veselý pozdraviť ministra vnútra Macha a komentoval to slovami: „Predsa dôstojník nebude zdravieť obyčajného gardistu.“ Už predtým ho obvinili, že s ďalšími dvoma dôstojníkmi chcel emigrovať do zahraničia. Namiesto toho putoval na päť mesiacov na prevýchovu do zaisťovacieho tábora v Ilave. Teraz však nasledovalo prepustenie z armády a v júli 1940 na základe rozhodnutia vojenského súdu aj odobratie vojenskej hodnosti. „Ako kňaz potom krátko pôsobil v Trnavskej diecéze, ale pre konflikty s predstavenými ho preložili do Banskobystrickej diecézy, v ktorej vládli benevolentnejšie pomery,“ pripomína Baranová. Biskupom tam v tom čase ešte bol Marián Blaha, ktorý mal pre určité „výstreľky“ mladého kňaza pochopenie. Pridelil mu faru vo Zvolenskej Slatine. Bol však Veselý „červený farár“? Dramatik a publicista Štefan M. Sokol pochádzal zo Zvolenskej Slatiny, a hoci bol evanjelického vierovyznania, dostal sa vo vojnových rokoch ako dospievajúci chlapec s kamarátmi katolíckymi aj na vtedy veľmi populárne kázne Veselého. „Na vlastné uši som počul, ako povedal: Môj Boh nie je ani Hitler, ani Stalin,“ spomínal Sokol, ktorý vlani zomrel vo veku 82 rokov. Bývalému kostolníkovi Jurajovi Dobákovi zase Veselý medzi štyrmi očami povedal: „Som Kristov komunista.“ Z hľadiska cirkevnej vrchnosti sa však Veselý dopúšťal neprístojných skutkov, keď sa hneď po príchode do farnosti začal bratať s tamojším evanjelickým farárom Ondrejkom Kováčom. Zvolenská Slatina bola vtedy prevažne luteránska obec. Ekumena však ešte nebola v móde, naopak, v očiach mnohých znamenala zradu. Väčšina cirkevníkov si však nového farára hneď zamilovala. Bol akýsi taký - normálny. „Ako vojak mal od armády na reverz kobyľku zvanú Sojka, okrem toho chodil občas aj na poľovačku,“ spomínal Sokol.

pokračovanie na str. 4

dokončenie zo str. 3

Väčšina mladých žien si išla na ňom oči vyočiť, každá chcela počas omše sedieť v prvom rade. Veselý bol v Kristových rokoch, mal charizmu a bol - fešák. Vo Zvolenskej Slatine vraj donedávna žila jedna pani, ktorá sa kvôli Veselému nevydala. Aby nepodľahol pokušeniu, matka poslala synovi na faru najmladšiu dcéru Zuzanu, mal tam sestru namiesto gazdinej. „A bola tam pri ňom, až kým sa nevydala niekedy v roku 1942,“ dodáva Koutný. Bola to jeho teta. Kedy sa zapojil Veselý do protifašistického odboja? Podľa spomienok Sokola dost skoro. Cez Veselého faru prechádzali záhadné zásielky zbraní, ktoré občas podvečer vlastnoručne skúšal. Podľa Baranovej udržiaval Veselý styky s ilegálnymi skupinami v Banskej Bystrici i vo Zvolene. Zároveň sa stupňovali jeho odbojné kázne. „Kto je Mussolini? Mamľas. Kto je Hitler? Mamľas. A Stalin? Odskočený kňaz,“ bolo počuť vo zvolenskoslatskom kostole každú Božiu nedeľu. Keď vyhlásili Povstanie, Veselý ani chvíľu neváhal, zobral vojenský plášť a hlásil sa na vojenskej posádke vo Zvolene.

Zastreli ho s tými, ktorých zachránil Nie, Veselý v Povstaní nepôsobil ako osvetový dôstojník ani ako vojenský duchovný. Nemal na to predsa súhlas biskupa. Veliteľstvo povstaleckej armády zaradilo Veselého ako spravodajského dôstojníka k II. tak-

tickej skupine s krycím menom Fatra a so sídlom v Brezne. Jej veliteľom bol plukovník Michal Širica. Skupina mala okolo 11-tisíc mužov v zbrani a kryla najdlhší, 110- až 130-kilometrový úsek povstaleckého frontu. O pôsobení Veselého ako spravodajského dôstojníka veľa toho nevieme a ani nemôžeme vedieť. Podľa zistení Baranovej ho však oddelili do priestoru Telgárt - Heľpa

- Brezno, kde prebiehali kruté boje a kde bol veliteľom legendárny „železný kapitán“ Stanek. Zo zachovaného hlásenia istého Dr. Finka z gestapa jeho vrchnosti v decembri 1944 sa dozvedáme, že zatknutý Veselý „bol postrachom Zvolena a celého okolia“, lebo vraj „každý vedel, že je pánom života a smrti“ A dôkazy? „Už v prvých dňoch puču dal zatknúť viacerých gardistov, Ľudových (karpatských) Nemcov a ríšskych Nemcov.“ Úkryt v banskobystrickom seminári nebol dost bezpečný. Veselého ktosi udal, gestapu ho vydal prorektor seminára. Až po vojne a oslobodení Slovenska od nemeckých okupantov vyšlo najavo, že Veselého zastrelili niekedy koncom decembra 1944 alebo začiatkom januára 1945 v lese Boriny neďaleko kúpeľov Kováčová. Telá stopiatich popravených niesli stopy predchádzajúceho mučenia. Mnohým vypichli oči, odrezali uši. Veselého identifikovala sestra Elena v jednom z ôsmich hromadných hrobov. Jeho telo ležalo

vedľa tiel rodiny Kohnovcov z Detvy. Veselý ich začiatkom roku 1942 tajne pokrstil na svojej fare vo Zvolenskej Slatine. V starej matrike zmizkom vymazal mená dávno zosnulých a vpísal tam mená zachraňovaných pred deportáciami Židov, medzi nimi aj Ladislava Kohna a jeho najbližších. Fašisti ich popravili rovnako - strelou do tyla. Po vojne Veselého povýšili na majora a dostal Rad SNP I. triedy - všetko, samozrejme, in memoriam. Pomenovali po ňom Domov ústredia charity na Slovensku v Piešťanoch a aj jeden liečebný dom v Novom Smokovci (tam urazil Macha). To však bolo po vojne. Neskôr sa na Veselého zabúdalo a po roku 1990 malo definitívne zabudnúť. Vznikla totiž otázka, či je zahodno meno takéhoto kňaza vôbec pripomínať. Pamätnú tabuľu však vo Zvolenskej Slatine nakoniec osadili. Ibaže na budove obecného úradu, na farskej budove to nešlo. „Na Ľudovíta Veselého si dodnes spomíname ako na človeka - kňaza s dobrým srdcom,“ povedala v slávnostnom prejave pri odhaľovaní tabule Zuzana Pavlíková, predsedníčka miestnej organizácie SZPB. „Jeho hrdinstvo, statočnosť a odvaha sú nezmazateľne zapísané do našej histórie.“

„Kto je Mussolini? Mamľas. Kto je Hitler? Mamľas. A Stalin? Odskočený kňaz!“ Ľudovít Veselý takto kázal v kostole vo Zvolenskej Slatine

Vladimír Jancura, Pravda 28.8.2010

Strel'ba v Devínskej Novej Vsi podľahlo už 7 osôb

V bratislavskej Devínskej Novej Vsi sa dnes okolo 10. hodiny strieľalo. Incident si podľa posledných informácií Záchranej zdravotnej služby vyžiadal 7 obetí a 14 zranených. Údajne je medzi nimi aj útočník. Ten vraj najprv vystrieľal celú rómsku rodinu v paneláku na Ulici Pavla Horova a následne začal strieľať z auta na okoloidúcich ľudí. Už o pol hodinu na živo odvysielame na Rádiu Slovensko tlačovú konferenciu ministra vnútra Daniela Lipšica a prezident Policajného zboru Jaroslava Spišiaka o strel'be v Devínskej Novej Vsi. Za obeť dnešnej strel'by a ranených v bratislavskej Devínskej Novej Vsi sa modlí predseda Konferencie biskupov Slovenska a bratislavský arcibiskup Stanislav Zvolenský, zároveň vyzýva k modlitbám aj veriacich.

Pozostalým obetí dnešnej strel'by vyjadril sústrasť prezident Ivan Gašparovič, ale aj primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský.

Beatrice Szabóová, hovorkyňa primátora Bratislavy: „Primátor hlavného mesta Andrej Ďurkovský vyjadruje smútok a šok z činu, ktorý sa dnes odohral v bratislavskej mestskej časti Devínska Nová Ves. Mesto je pripravené k okamžitej súčinnosti v súvislosti s vyšetrovaním tohto brutálneho činu aj prostredníctvom mestskej polície. Primátor Andrej Ďurkovský situáciu komunikoval okamžite s ministrom vnútra Danielom Lipšicom. Je v stálom spojení s náčelníčkou mestskej polície Zuzanou Zajacovou. Predpokladáme, že neskôr budeme vedieť poskytnúť ďalšie informácie.“

Rádio Slovensko, 30.8.2010

Radičová: Strel'ba sa dôsledne vyšetrí

Do kondolenčnej knihy sa na Úrade vlády SR podpísalo 70 kondolujúcich, ktorí svojím podpisom vyjadrili ľútosť nad tragédiou v Devínskej Novej Vsi. Väčšina k podpisu pripojila aj slová ľútosť, ako „Mohol to byť ktokoľvek z nás“, „Smútime s pozostalými“. Ako prvá sa do knihy zapísala predsedníčka vlády Iveta Radičová, ktorá pripojila slová: „Súcitíme so všetkými, ktorých bolí strata najbližších a ktorí nevinne trpia. Pri príležitosti kondolencie zároveň sľúbila, že tragická udalosť bude dôsledne vyšetrená.

Včera sa za obeť strel'by konala aj zádušná svätá omša, ktorú slúžil v Katedrále sv. Martina bratislavský arcibiskup Mons. Stanislav Zvolenský.

(tasr), HN 2.9.2010

Zbierky na Haiti nedorazili

Asi najväčšia zbierka akú kedy Slováci urobili. Vyše 2 milióny eur sa vyzbieralo na pomoc ľuďom na Haiti. Viac ako polovicu, milión 600 tisíc eur vyzbierala katolícka charita a Konferencia biskupov Slovenska v katolíckych kostoloch. Všetky peniaze však ani 7 mesiacov od nešťastia na Haiti nedorazili.“

Reportérka TA3: „Počet obetí na Haiti sa po januárovom zemetrasení stále len odhaduje. O život malo prísť vyše 300 tisíc ľudí.“

Celý svet začal okamžite pomáhať. Zbierky sa počítali na stovky. Len a Slovensku ich bolo asi 10. Celkovo sa vyzbieralo cez dva milióny eur.

Jednotlivé zbierky mali rôzne príjmy. Od niekoľko tisíc až do štvrt' milióna.“

Magna deti v núdzi	17 360 eur
Adra Slovensko	38 743 eur
SČK	99 752 eur
Unicef Slovensko	134 453 eur
Človek v ohrození	230 000 eur

Zvukový záznam:

Andrej Bán, Človek v ohrození: „Taký najväčší komponent tých celých programov je voda a sanitácia. Tam je vyčlenených približne 140 tisíc eur.“

Daniel Dräxler, riaditeľ OZ ADRA: „Časť projektu, ktorý vlastne sa ešte bude robiť, je sprevádzkovanie zdroja pitnej vody.“

Reportérka TA3: „Najúspešnejšie zbierky, 320 tisíc a ďalší milión 300 tisíc, majú za sebou Slovenská katolícka charita a Konferencia biskupov Slovenska. Spolu z viac ako jeden a pol milióna eur zatiaľ preinvestovali len 250 tisíc. Prečo je to tak, to sa pýtajú aj viacerí zástupcovia cirkvi. Nikto z nich sa však na kameru nechcel vyjadriť.“

Natočené:

Radovan Gumulák, generálny sekretár SKCH: „Časový sklz nastal aj v tom, že vlastne vláda tak isto nemala ešte pripravený urbanistický plán, a tie zámery, akým spôsobom by to mesto malo vyzerať, alebo, naozaj sa rodili veľmi pomaly.“

Reportérka TA3: „Na slovenských účtoch viac ako pol roka od zemetrasenia zostáva takmer 700

tisíc eur. Ich ďalší osud je nejasný. Konferencia biskupov Slovenska sa však neobáva, že peniaze skončia v nesprávnych rukách. Biskupi totiž sami venovali 700 tisíc biskupom na Haiti.“

Zvukový záznam:

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Veľkým projektom, prostredníctvom Konferencie biskupov Haiti, je napríklad stavba nového seminára. Pretože seminár úplne sa zničil, a budúcnosť krajiny je veľkou výzvou aj pre duchovnú obnovu krajiny.“

Reportérka TA3: „Kým vyúčtovanie verejných zbierok musia organizácie odovzdať ministerstvu vnútra, peniaze vyzbierané v kostoloch sú darom, a nepodliehajú kontrole.“

Natočené:

Reportérka TA3: „Faktom je, že korupcia v krajine je stále horšia. A nájsť vhodného partnera na spoluprácu nie je vôbec ľahké.“

Na druhej strane aj dnes zostávajú v uliciach Haiti státisíce ľudí, ktorí akútne potrebujú pomoc.“

Katarína Zollerová, TA3, 30.8.2010

Bizarná akcia „R“

Vyzeralo to ako zlý sen, ale bola to realita komunistického režimu. V noci presne pred 60 rokmi prepadli Ľudové milície a Štátna bezpečnosť kláštory a násilím z nich vyhánali rehoľníčky.

Niektoré skončili v charitných domoch, ďalšie odviezli na prácu do českého pohraničia.“

Redaktor: „Akcia R, ako likvidáciu ženských reholí nazvali jej strojcovia, nadväzovala na predchádzajúce akcie komunistického režimu proti cirkvi. Naplánovali ju Ústredný výbor KSČ a jej prípravou poveril Slovenský úrad pre veci cirkevne.“

Patrik Dubovský, ÚPN: „V spolupráci so Štátnou bezpečnosťou, Zborom národnej bezpečnosti, Ľudovými milíciami a v zálohe bolo aj vojsko v prípade nejakých nepokojov pri likvidácii a odvážaní týchto rehoľníčok.“

Sestra Martina, Rehoľa uršulíniek v Modre: „Novicmajsterka sestra

Bernadeta často hovorila a spomínala, že vlastne prišli na tieto mladé ženy do Batizoviec s puškami ako na zločincov.“

Redaktor: „Na Slovensku v tom čase pôsobilo vyše 4 tisíc rehoľníčok, ktoré žili v približne 200 komunitách. Režim ich postupne presunul do viacerých sústredovacích táborov. Ženy staršie ako 45 rokov skončili v charitných domoch, kde opatrovali chorých ľudí. Asi 800 mladších žien deportovali do českého pohraničia, kde museli žiť a pracovať v zlých hygienických podmienkach.“

Patrik Dubovský, ÚPN: „Na štátnych majetkoch, jednotných roľníckych družstvách, v lesoch, v rôznych továrňach.“

Sestra Martina, Rehoľa uršulíniek v Modre: „V malých priestoroch ich bolo niekoľko sto.“

Redaktor: „Majetok rehole zhabal štát. Ten našiel pre bývalé kláštory a ďalšie cirkevné objekty nové využitie.“

Patrik Dubovský, ÚPN: „Tieto kláštory boli potom dané takzvaným štátnym alebo spoločenským organizáciám, školstvu, vytvorili sa v nich rôzne internáty.“

Redaktor: „Predstavené, ktoré voči zásahu protestovali, boli prenasledované. Takmer 90 žien dovedna odsúdili na vyše 300 rokov väzenia.“

Patrik Dubovský, ÚPN: „Napokon vlastne všetky predstavené rehole boli internované, zavreté v kláštore v Čechách v Hejnicich v českom pohraničí, aby nemohli samozrejme viesť tie svoje rehole.“

Sestra Martina, Rehoľa uršulíniek v Modre: „Mali pred sebou inú perspektívu, inú budúcnosť, ale snažili sa ísť touto cestou a plniť božiu vôľu.“

Redaktor: „Rehoľa uršulíniek v Modre odolala akcii R najdlhšie. Komunisti ju zlikvidovali v roku 1952.“

Patrik Dubovský, ÚPN: „Komunistický režim naplánoval, že rehole, ženské rehole by mali vymrieť, zmiznúť zo spoločnosti do roku 2000.“

Dalibor Skladan, TV JOJ, 30.8.2010

Do koruny ukryjeme aj USB kľúč

Cirkev chce dať do koruny z vrcholu katedrálnej veže okrem modlitieb aj dokument o jej obnove. Reštaurátori objavili v útrobach dómskej koruny unikátne listiny. Korunu a vzácne dokumenty vystavia v kostole v druhej polovici septembra.

Obnova koruny, ktorá je súčasťou celkovej rekonštrukcie veže Katedrály sv. Martina, odkryla tajomstvo. Po spustení repliky uhorskej koruny z hrotu katedrálnej veže v polovici augusta totiž objavili reštaurátori v jej útrobach unikátny dokument - súčasťou obhorený pergamen, datovaný do roku 1765. Podľa Jozefa Haľka, hovorcu Bratislavskej arcidiecézy, dokument z čias Márie Terézie bol vložený do koruny na bývalej veži, ktorá vyhorela v roku 1833. „Výplýva z neho, že bol uložený v predchádzajúcej korune, ktorá Dóm završovala až do júna v roku 1833, keď sa spolu s horiacou vežou zrútila na Kapitúlsku ulicu. Listinu s menami Márie Terézie, Jozefa II. či menoslovmi mestskej rady a dómskej kapituly zrejme z plameňov zachránili iba v poslednej chvíli.“ To, že dokument sa nejakým spôsobom zachránil z horiacej veže, je podľa Haľka veľmi podivuhodné. „Doteraz to nevieme celkom vysvetliť.“ Stopy po horení sú podľa neho aj na samotnom dokumente, ktorý má zrohovatené okraje a na dolnej časti je zhnednutý.

Puzdro s prevkapaním

V pevne zacínovanom medenom puzdre boli podľa Haľka okrem dokumentu aj zrolované dobové noviny z roku 1905, keď bola koruna spustená, a z toho istého obdobia tiež listina s menoslovom štátnych i cirkevných autorít.

„Bola sem vložená pravdepodobne aj z toho dôvodu, že Mária Terézia prispela veľkou sumou - mnohými kilogramami medi na pokrytie novej opravenej veže, ktorá bola postavená v roku 1765,“ povedal Haľko.

Prekvapením vraj bolo objavenie podobnej listiny z roku 1846 spolu s nemeckým plagátom predstavenia v Mestskom divadle z 13. novembra toho istého roku. Do zreštaurovanej koruny vraj pôjde podobný dokument, aký sa v nej našiel, ale z našich čias - pre budúce generácie. „Bude

v ňom spomenuté, v ktorom roku sa dokument do koruny vkladá a prečo, bude tam modlitba k svätému Martinovi, k Sedembolestnej Panne Márii,“ hovorí Haľko.

Dôvodom na vloženie dokumentu je rekonštrukcia veže a reštaurovanie koruny.

„Potom ešte plánujeme vložiť do koruny USB kľúč, na ktorom budú nahraté informácie, fotografie a zábery z rekonštrukcie,“ povedal Haľko.

Podobu určia pamiatkari

Vzácné nálezy chce cirkev ukázať aj ľuďom. Verejnosť si ich bude môcť pozrieť zblízka počas vystavenia koruny v druhej polovici septembra v priestoroch Katedrály sv. Martina. Lubomír Sabo, akademický sochár a zodpovedný reštaurátor povedal, že na katedrálnej veži sa teraz robia klampiarske práce. „Korunu dáme späť na vežu, až keď budú hotové.“ Sabo tvrdí, že rozsah poškodenia strechy je podstatne väčší, ako sa predpokladalo. „Podľa všetkého sa pôjde do toho stavu, ktorý je teraz, kamenné prvky sa zreštaurujú, povrch omietky sa preomietne tenkou vrstvou jemnej ušľachtilej omietky, ktorá by sa mala bližšie k farbe kameňa,“ tvrdí Sabo. Podľa neho však zatiaľ ide len o návrhy. „Konečný výsledok bude závisieť od skúšok a dohody s pamiatkarmi.“ Peter Jurkovič, riaditeľ Krajského pamiatkového úradu povedal, že to záleží na celkovom vyhodnotení nálezov. „Zatiaľ je niekoľko verzií, sú stavebné etapy, ku ktorým sa nedá vrátiť, záleží aj na tom, koľko bude mať investor peňazí.“

Fakty o korune

- Približne 150-kilogramová pozlátená koruna je z tepaného medeneho plechu.

- Je vysoká 164 centimetrov.

- Koruna sa čistila, časť sa rozbíjala, niektoré veľmi zničené časti sa vyrobili nanovo.

- Všetky zlátené prvky helmice sa budú nanovo pozlacovať.

- Povrch sa ošetrí špeciálnym náterom, potom sa budú naň klásť plátky 23 a trištvrté karátového zlata. Korunu na záver nalakujú špeciálnym lakom.

Michaela Kadvanová
SME, 31.8.2010

190 katolíckych škôl bude v novom školskom roku navštevovať takmer 43 000 žiakov

190 katolíckych škôl bude v novom školskom roku navštevovať takmer 43 000 žiakov. Ich vyučovací proces bude zabezpečovať približne 3 300 učiteľov. Jedna z najstarších neštátnych škôl je Cirkevná základná škola sv. Cyrila a Metoda na Bernolákovej ulici v Košiciach. Jubilejný, už 20. školský rok otvoril košický arcibiskup, Bernard Bober. „

Redaktor: „600 žiakov navštevujúcich túto základnú školu a niečo cez 60 prváčikov, začalo školský rok svätou omšou v Kostole sv. Gorazda na sídlisku Terasa. Arcibiskup Bober v homílii povzbudil žiakov a zaželel im veľa síl a chuti, aby nepremeškali možnosť čerpať z múdrosti, ktorá sa im ponúka.“

Bernard Bober, arcibiskup: „To nie je ťažkosť nejaká, len väčšia náročnosť je položená a vyplatí sa potom tú náročnosť naozaj použiť, pretože človek si zvykne a potom to už bude normou. Takže nech tú odvahu získajú od začiatku, nech ju udržiavajú, nech ju v sebe rozvíjajú.“

Redaktor: „Podľa slov riaditeľky Základnej školy sv. Cyrila a Metoda Márie Čačkovej, sú na nový školský rok dobre pripravení a škola vytvorila pre žiakov solídne podmienky po materiálnej i duchovnej stránke. Samozrejme najväčšia pozornosť bola dnes venovaná malým prváčikom.“

Mária Čačková, riaditeľka Základnej školy sv. Cyrila a Metoda: „Ten žiackik má komplet výbavu na stole, dostanú šiltovky, aby sme ich rozoznali, žlté, modré, červené, dostanú kľúčiky na krk, dostanú tričká, dostanú nálepky s logom školy, aby si tam vedeli niečo vypísať.“

Redaktor: „Biskup Bober ponúkol žiakom aj návod, čo robiť, keď sa im do učenia veľmi nechce.“

Bernard Bober, arcibiskup: „Treba v takých úvodzovkách násilie na seba, že urobiť pre to, aby sa mi chcelo a druhá vec, poprosiť Pána Boha, aby bol pri mne, aby moje rozhodnutia on neovplyvňoval ešte viac.“

Martin Ďurčo
Rádio Lumen, 2.9.2010

Vatikán kritizuje Kaddáfiho výzvy na islamizáciu Európy

Vatikán kritizoval výzvy líbyjského lídra Muammara Kaddáfiho. Ten vyhlásil, že islam by sa mal stať náboženstvom celej Európy. Arcibiskup Robert Sarah, tajomník vatikánskej Kongregácie pre evanjelizáciu národov, uviedol, že vyhlásením nie je zvlášť znepokojený a považuje Kaddáfiho výzvy za provokáciu, ktorej chýba vážnosť. Podľa neho samotní ľudia sa vedome rozhodujú, či budú kresťanmi, moslimami, alebo či budú stúpenkami iných náboženstiev. Líbyjský líder svoje výzvy na konvertovanie Európy adresoval asi 500 ženám, ktorým agentúra zaplatila 70 až 80 eur za účasť na jeho nedeľnej náboženskej prednáške. **Rádio Lumen, 31.8.2010**

Ženy vo Veľkej Británii žiadajú pápeža aj o vysvätenie žien za kňazky

Ženy vo Veľkej Británii začali posielat' cez autobusy odkazy pápežovi, aby povolil aj vysvätenie žien za kňazky. Benedikt XVI. pricestuje na ostrovy 16.septembra a dovedty chcú Angličanky oblepiť chýme londýnske autobusy plagátmi s výzvami pre hlavu katolíckej cirkvi. Šéfka britskej skupiny bojujúcej za vysvätenie žien uviedla, že v rámci cirkvi ony nemajú ani len šancu hovoriť o svojom stanovisku. Katolícka cirkev aj naďalej trvá na tom, že vysviacku kňazov robí len z radov mužov. **Rádio VIVA, 31.8.2010**

Potraty odmieta väčšina lekárov

Niektoré štátne nemocnice nerobia interrupcie, svedomie v tom vraj bráni celým oddeleniam

Na Slovensku sú nemocnice, kde tehotenstvo umelo prerušia len zo zdravotných dôvodov. Zväčša ide o štátne zariadenia.

Slovenskí lekári odmietajú robiť interrupcie veľmi často. „Na mojom pracovisku si z 22 lekárov vrátane doktorandov uplatňuje výhradu vo svedomí okolo 60 až 70%,“ hovorí Ján Danko o situácii na Gynekologicko-pôrodníckej klinike Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine. Na iných pracoviskách je situácia podobná. „Určite je to cez 50%,“ povedal Danko, prezident Slovenskej gynekologicko-pôrodníckej spoločnosti.

Nejde vždy o svedomie

Zrejme dvoma najväčšími nemocnicami, kde sa robí umelé prerušenie tehotenstva iba zo zdravotných dôvodov, sú ružinovská nemocnica v Bratislave a Roosveltova nemocnica v Banskej Bystrici. „Keď sa pred desiatimi rokmi presťahovala gynekológia zo Šulekovej do Ružinova, tak sa profesor Karol Holomáň dohodol s ostatnými lekármi kliniky, že nebudú robiť interrupcie,“ vysvetlila hovorkyňa bratislavskej fakultnej nemocnice Rút Geržová. V iných nemocniciach krajských miest je odpor k vykonávaniu umelého prerušenia tehotenstva menší. V prešovskej fakultnej nemocnici je to tretina, v nitrianskej dvadsať percent a v košickej fakultnej nemocnici si výhradu vo svedomí neuplatňuje ani desatina lekárov. Odmietnutie lekárov podieľať sa na potratoch nemusí byť vždy motivované ich presvedčením či svetonázorom.

Spred dvoch rokov je známy prípad skupiny anesteziológov z petržalskej nemocnice v Bratislave, ktorí použili výhradu ako formu nátlaku na vedenie - ak im za ich asistenciu pri zákroku nepridajú, využijú právo odvolať sa na výhradu vo svedomí a nepôjdu na zákrok. Na rozdiel od štátnych, väčšina súkromných kliník interrupcie robí. V bratislavskom Medessime za ňu tehotná žena zaplatí 900 eur.

Počet interrupcií klesá

Danko nepovažuje odpor lekárov proti umelému prerušeniu tehotenstva za významnejší problém. Hovorí, že keby proti nemu bolo hoci aj 90 percent lekárov, pri klesajúcom počte interrupcií ich stále má kto robiť. Kým v roku 1990 bolo na Slovensku vykonaných takmer 48-tisíc interrupcií, minulý rok podľa štatistiky Národného centra zdravotníckych informácií len necelých desaťtisíc. Jedným z dôvodov je väčšie rozšírenie antikoncepcie. Po novom má k nižšiemu počtu potratov prispieť aj prísnejší zákon, ktorý začal platiť vlani. Lekár musí žene, ktorá žiada o interrupciu, povedať o jej rizikách a o alternatívach. Žena si musí zobrať dva dni na rozmyslenie. Ak nemá 18 rokov, musí mať na zákrok písomný súhlas zákonného zástupcu, ktorým je zväčša rodič. Interrupcia je u nás povolená do 12. týždňa tehotenstva.

Ján Krempaský, SME, 2.9.2010

Keby bolo proti umelému prerušeniu tehotenstva aj 90% lekárov, pri klesajúcom počte interrupcií ich stále má kto robiť. Ján Danko, prezident Slovenskej gynekologicko-pôrodníckej spoločnosti

V Dóme sv. Martina sa konala zádušná omša za obeť streľby v Devínskej Novej Vsi

V bratislavskom Dóme svätého Martina už od 17. hodiny znejú modlitby za obeť streľby v Devínskej Novej Vsi. Zádušnú omšu slúži bratislavský arcibiskup Stanislav Zvolenský. Uctiť si pamiatku obeť prišli členovia vlády, ale aj občania. Z Dómu svätého Martina sa telefonicky prihlásila Miroslava Ábelová, redaktorka „Dobrý večer. Lavice tohto nádherného kostola sa začali zaplňat' už pred 17. hodinou. Pozostali, ale aj obyčajní ľudia si prišli uctiť pamiatku siedmich ľudí, ktorí

zahynuli počas šialenej streľby v Devínskej Novej Vsi. Pomodliť sa prišli aj niektorí predstavitelia politického života. Spomeňme napríklad premiérku Ivetu Radičovú, či ministra vnútra Daniela Lipšica. Ako sme už spomenuli, zádušnú omšu slúži bratislavský arcibiskup Stanislav Zvolenský. Ten v úvode povedal, že modliť sa dnes budú za tri veci. Pre všetkých zomrelých budú žiadať božie milosrdenstvo, pre všetkých zranených zdravie a modliť sa budú aj za obnovu úcty k ľud-

skému životu. Arcibiskup Zvolenský vo svojej kázni skonštatoval, že nech už boli vzt'ahy akékoľvek, nech už bol motív akýkoľvek, išlo o vážny zločin. Spytoval sa na to, ako s v človeku mohlo zobrať toľko zla, že sa rozhodol siahnúť na životy iných ľudí a potom aj na svoj. Asi by nebolo vhodné opísavať túto smútočnú atmosféru, povedzme teda iba, že sa nesie v duchu ticha, modlitieb, kázne a vône kadidla. To je odo mňa všetko, vraciam slovo do štúdia. **Rádio Slovensko, 1.9.2010**

Pred 60 rokmi zlikvidovali kláštory rádových sestier v bývalom Československu

Pred 60 rokmi komunisti zlikvidovali kláštory ženských rádových sestier v bývalom Československu. Išlo o takzvanú akciu R.“

Sergej Danilov, redaktor: „Podľa Patrika Dubovského z Ústavu pamäti národa bol zákrok na Slovensku namierený voči vyše 4 tisíc rehoľníckam.“

Patrik Dubovský, Ústav pamäti národa: „Z tohto komunistický režim zlikvidoval približne 2 tisíc plus 340 rehoľníčok učiteliek, pretože tá ďalšia polovica to boli sestričky, ktoré pracovali v zdravotníctve, v

sociálnych službách, v starobincoch a tak ďalej, za tie nemal náhradu, takže tie nechal na pôvodných miestach.“

Sergej Danilov, redaktor: „Sestra Silvia z rádu Mariánok v Trnave má 86 rokov. Počas akcie R mala 26. Komunisti z nej spravili šičku v Česku.

Vieru v nej však nezlomili, podľa nej bolo ich motívom zlikvidovať vieru mladých.“

Sestra Silvia: „Aby neprenášali toho ducha viery do tých detí a do tej mládeže, aby nerástla s tou hlbokou vierou náboženskou. To bol môj taký dojem.“

Sergej Danilov, redaktor: „Akcia R predchádzala akcia K počas apríla 1950.

Režim násilne zakročil aj voči mužským rehoľiam. Rehoľníci a rehoľničky však naďalej pôsobili napríklad v podzemnej cirkvi a totalite podľahli.

Sergej Danilov
Rádio Expres, 30.8.2010

Vesmír sa zaobišiel bez Boha

Podľa britského fyzika a matematika Stephena Hawkinga mohol vesmír vzniknúť sám od seba, bez toho, aby na to potreboval Boha. Vznik vesmíru rovnako ako existencia ľudstva je podľa neho iba dôsledkom pôsobenia fyzikálnych zákonov. Vedec, niektorými označovaný za nástupcu Isaaca Newtona a Alberta Einsteina, to napísal vo svojej novej knihe, úryvky ktorej zverejnil včera denník The Times. „Netreba sa odvolávať na Boha, aby uviedol veci do pohybu,“ píše Hawking v knihe, ktorej spoluautorom je americký fyzik Leonard Mlodinow. „Vďaka fyzikálnym zákonom, akým je gravitácia, je vesmír schopný vzniknúť sám.“ Hawking v knihe spomína napríklad objav planéty s veľkosťou Zeme obiehajúcej okolo hviezdy

podobnej Slnku. Podľa vedca ubera existencia planéty ako Zem na dôveryhodnosti teórie, že modrá planéta bola stvorená výhradne pre ľudstvo. Šesťdesiatročný Hawking skĺbil vo svojich knihách dva základné piliere modernej fyziky - Einsteinovu teóriu relativity a kvantovú fyziku. Je uznávaný nielen ako vedec, ale aj pre svoju schopnosť priblížiť teórie modernej fyziky bežným čitateľom. Jeho najznámejším dielom je Stručná história času z roku 1988. Minulý rok odstúpil z funkcie emeritného profesora matematiky na univerzite v Cambridgei, ale teoretickej fyzike sa venuje aj naďalej. Nedávno na seba upozornil odvážnymi výrokmi o krvilačnosti možných mimozemských civilizácií.

ČTK
Pravda, 3.9.2010

Teória Veľkého tresku

Model vesmíru, ktorý vznikol v nekonečnej hustote a teplote a začal sa rozpínať, sa presadila až v minulom storočí.

1. Čo je Veľký tresk?

Veľký tresk (Big bang) je vedcami aj laikmi široko prijímaná teória vzniku vesmíru. Podľa tohto modelu v čase zhruba pred 13,7 miliardy rokmi, bol vesmír bod s nekonečnou teplotou a tlakom. Počas Veľkého tresku sa začal zväčšovať, pričom jeho teplota aj tlak klesali. Pri tomto procese ochladzovania sa postupne začala formovať hmota vo forme hviezd a planét.

2. Kedy na to prišli vedci?

Vedci s teóriou Veľkého tresku prišli v prvej polovici minulého

storočia. Najskôr tento typ vesmíru naznačili ruský matematik Alexander Friedmann a belgický astronóm Georges Lemaitres v 20. rokoch. Modernejšiu verziu priniesol americký fyzik George Gamow v 40. rokoch. Prispeli k tomu aj zistenia Alberta Einsteina, ktorý tvrdil, že vesmír nie je stály, ale sa rozpína.

3. Je Veľký tresk v súlade s náboženstvom?

Ako pre koho. Niektorí veriaci s ním nesúhlasia, iní uznávajú, že vesmír mohol vzniknúť týmto spôsobom. Nezabúdajú však dodať, že samotný veľký tresk musel mať svojho iniciátora - Boha.

(vas)
SME, 3.9.2010

Pápež Benedikt XVI. vyzval počas 40-minútového stretnutia s izraelským prezidentom Šimonom Perezom v pápežovej rezidencii v Castel Gandolfo neďaleko Ríma na mierovú zmluvu, ktorá bude rešpektovať legitímne túžby Palestínčanov aj Izraelčanov. Pápež dúfa, že obnovenie priamych izraelsko-palestínskych rokovaní, ktoré sa

Výzva z Castel Gandolfo

začali vo štvrtok vo Washingtone, „pomôžu obom stranám dosiahnuť dohodu, ktorá prinesie trvalý mier do Svätej zeme a celého regiónu,“ uviedol Vatikán v stanovisku. Pápež odsúdil všetky formy násilia a potvrdil potrebu zaručenia lepších životných podmienok pre

všetkých obyvateľov regiónu. Benedikt XVI. tiež vyjadril nádej na rýchle ukončenie práce izraelsko-vatikánskej komisie, ktorá pracuje na načrtnutí dohody o ekonomickej spolupráci medzi Izraelom a Vatikánom.

JÁN FELIX
Šport, 3.9.2010